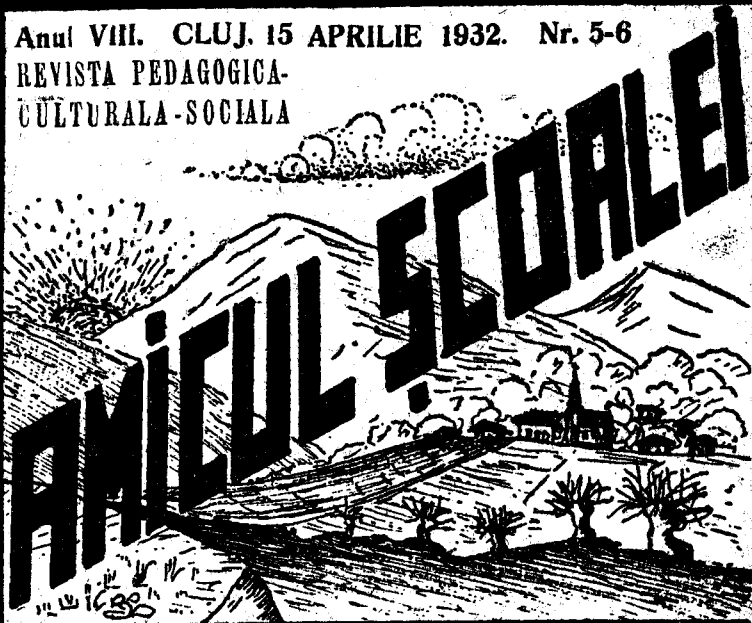

Anul VIII. CLUJ. 15 APRILIE 1932. Nr. 5-6

REVISTA PEDAGOGICA-
CULTURALA - SOCIALA

REDACTOR: MARIAN SASU

CUPRINSUL :

MARIAN SASU: † Emanuil Eremie.

ION RAICA: Semănași...

FLORICA BENȚEA: Experiență și rutină.

SAINT JÉROME: Aritmetică iredentistă.

Partea oficială.

Știri.

Poșta Red. și Adm.

*Organ oficial al Revizoratului și Comitetului școlar din jud. Cluj
Apare de două ori pe lună.*

*ABONAMENTUL: 150 Lei pe un an pentru membrii corpului
didactic, iar pentru comiteele școlare și particulari 180 Lei —
Redacția și Administrația: Revizoratul școlar județan CLUJ*

† Emanuil Eremie

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Moartea

Ziua de 8 Martie a. c. ni-a adus o veste foarte tristă. La începutul acestei reci și posomorâte zile de iarnă prelungită, a închis ochii pe veci iubitul nostru coleg *Emanuil Eremie*, distinsul director al școlii primare de stat No. 5 din municipiul Cluj.

Deși îl știam doborât la pat de o cumplită boală, care îl tortura grozav de vre-o cinci luni, totuși ne nutria speranța, că nu ne va părăsi așa de timpuriu. Credeam, că se va reculege încurând pentruca să și poată continua frumoasa sa chemare de *conducător de școală, învățător și educator*; putând fi în același timp ocrotitorul familiei sale iubite, care tocmai astăzi avea mai mare lipsă de el.

Ce desamăgire însă pe noi toți, cari speram aceste lucruri frumoase. Toate s'au nimicit și spulberat pentru totdeauna. Iubitul și stimatul nostru coleg, *Emanuil Eremie*, astăzi nu mai este...

Moartea lui așa de timpurie o deplângem cu toții, deoarece toți l-am stimat, toți l-am iubit pentru frumoasele și nobilele lui calități, pentru bunătatea și blândeța lui înăscută, pentru dragostea și atențiunea lui față de toți.

Ne mângăiem însă cu aceea că: „*Legea firii omenеști este moartea și fericirile sunt aceia, cari, trăind, au știut să se pregătească pentru aceea oră tainic ascunsă a sfârșitului pământesc, în care sufletul se înalță spre sferile veciniei, lăsând celorce rămân amintirea faptelor desăvârșite*“.

*

Date biografice

Emanuil Eremie s'a născut din părinți țărani frunțași la 16 Decembrie 1888, în comuna Ciuguzel, din istoricul județ al Albei. Clasele primare le-a făcut la școala primară ev. C. A. din Aiud și școala de aplicație de pe lângă școala normală de învățători din Blaj. Tot aci în Blaj a mai făcut după aceste patru clase liceale și patru ani de școală normală.

În Octombrie 1909 a fost numit învățător la școala primară română unită din frunțașa comună *Jara de Jos* din jud. Turda, unde a funcționat până la 15 Ianuarie 1919, când trece la noua școală de stat română de acolo.

La 1 Septembrie 1920 e numit învățător director la școala primară de stat No. 5 din municipiul Cluj, unde rămâne până la moarte. În anii 1919—1922 audiază cursurile de pe lângă universitatea din Cluj și obține în 1923 diploma de profesor pentru școli normale. În Aprilie 1926 e delegat ca inspector școlar în Regiunea III-a școlară Cluj, în care calitate stă până în Iunie 1927. În 1929 i s'a conferit „*Răsplata muncii*“ cl. I.

A fost mult timp administratorul revistei „*Învățătorul*“, asemenea mai era apoi și vice-președintele Asociației învățătorilor din Ardeal. Pe lângă aceste, defunctul a mai fost și reprezentantul comitetelor școlare urbane din țară în comitetul central din București, președintele societății de înmormântare a corpului didactic primar din municipiul Cluj și membru supleant în comisia regională de judecată a învățătorilor.

A colaborat la revista „*Învățătorul*“, iar în colaborare cu alți colegi a tipărit manualele școlare; „*Geografia județului Cluj*“ pentru cl. II primară și „*Aritmetica*“ pentru cl. I—IV.

În Septembrie 1911 s'a căsătorit cu iubita sa soție, Dna *Virginia* născ. *Lucactu*, fiica preotului unit din Jara de Jos. Din căsătoria aceasta a avut 3 copii. *Livia*, studentă la facultatea de medicină, *Emanuil*, decedat și *Lucia*, elevă de liceu.

Necrologul publicat de
familia lui

În veci nemângălații: Virginia soție, Livia și Vir. Bublica-
fice, Ioan și Ana părinți, Ioan și Ana Lucaciu, socril, Ioan și
Letiția Eremie frate și cumnată, Septimia și Ilie Saitu, Marioara,
Ortanza, Silvia Eremie, Marioara și Liciniu Lucaciu, Neli și Tili
Cutzarida și Alexandru Popescu, nepoate și nepoți, Silvia, Mar-
gareta și Emil, cumnate și cumnați, precum și numeroase alte
rudeni și prieteni, vă fac cunoscut încetarea din viață a prea-
iubitului și neuitatului soț, tată, fiu, ginere, frate pentru rudeni
și cumnat *Emanuil Eremie*, dir. școlael primare de stat No. 5 din
Cluj, fost inspector școlar, reprezentantul com. școl. urbane în
Com. „Central“, vice-președinte al Asociației Regionale, președin-
tele societății de înmormântare a corp. did. din Cluj, membru
sup. în comisia de judecată reg. decorat cu medalia „Răsplata
muncii“ cl. I. Decedat în ziua de 8 Martie 1932 ora 2 noaptea,
în etate de 43 ani, în urma unor îndelungate și grele suferinți,
în al 21-lea an al fericitei sale căsnicii, după o muncă rodnică
de 22 ani în învățământul primar, fiind împărțășit cu Sft. Taine.
Dormi în pace suflet nobil, în veci nu te vom uita! În mormân-
tarea va avea loc Joi, 10 Martie a. c., ora 14^{1/2}, iar cortegiul
funebru va porni dela locuința sa Calea Dorobanților No. 66
spre Cimitirul Central.

*

La catafalc

Corpul rece și neînsuflețit alui Emanuil Eremie a fost așezat
pe un impunător catafalc într'una din camerele locuinței sale din
etajul școlael primare de stat No. 5 din Calea Dorobanților No.
66. Ia tot timpul cât a rămas pe catafalc, a fost încontinuu cer-
cetată de rudeniile, colegii, prietenii și cunoscuții lui numeroși din
localitate și împrejurime. Toți voiau să-l mai vadă odată și să-și
ia pe calea aceasta ultimul adio, dorind ca sufletul lui să fie
primit în ceata aleșilor lui Dzeu.

De câtă stimă și iubire s'a împărțășit regretatul nostru co-
leg Eremie din partea rudeniilor și prietinilor lui, se poate vedea
și din marele număr de coroane și jerbe de flori, cari au fost
depușe cu acest prilej trist pe sicriul lui. Iată anume ce coroane
s'au depus:

1. *Familia* : Coroană de flori naturale cu inscripția : „*Scumpul nostru Emanuil.*“
2. *Tulla Lucaci, Livia și Radu Merușlu* (rudenii) Coroană de flori artificiale : „*Dormi în pace suflet blând și nobil.*“
3. *Familia Preda* (rudenii) Jerbă de flori naturale.
4. *Familia I. Gherman*, prof. Năsăud. Coroană de flori artificiale : „*In vecl neuitatului nostru Prieten și Naș.*“
5. *Familia Maxim Pop*, învățător Cluj. Coroană de flori naturale : „*Neuitatului nostru Naș.*“
6. *Vasile Petrișor*, Coroană de flori artificiale : „*Iubitul meu Naș.*“
7. *Ghița Tiltca*, Jerbă de flori naturale : „*Iubitul meu Naș.*“
8. *Elevii clasei IV*, a căror diriginte a fost defunctul. Jerbă de flori naturale : „*Iubitului și Bunului nostru Diriginte și Director.*“
9. *Elevii școlii primare de stat No. 5*. Coroană de flori artificiale și nat. : „*Regretatului nostru Director.*“
10. *Membrii corpului didactic dela școala primară de stat No. 5*. Coroană de flori art. și nat. : „*Neuitatului nostru Director și Coleg.*“
11. *Comitetul școlar al școlii prim. de stat. Nr. 5*. Coroană de flori artificiale : „*Mult regretatului nostru Secretar.*“
12. *Membrii corpului didactic din Cluj*. Coroană de flori artificiale și nat. : „*Iubitului nostru coleg Emanuil Eremie.*“
13. *Asociația Reg. a Învățătorilor din Ardeal*. Crișana și Maramureș și F. Gh. Lazar. Coroană de flori art. și nat. : „*Neuitatului nostru Vice-președinte.*“
14. *Partidul poporului*. Coroană de flori naturale.
15. *Dna Florica Dr. Zugrav*, dir. liceului „*Principesa Ileana*“ Cluj. Coroană de flori artificiale.
16. *Resmeriță, prof. Cluj*. Coroană de flori naturale cu inscripția : „*Regretatului meu prieten și tovarăș de muncă, Emanuil.*“
17. *Dr. Gheorghe Peptea*, consilier. Coroană de flori naturale cu inscripția : „*Sincere condoleanțe.*“
18. *Familia Arsene*. Jerbă de flori nat. cu inscripția : „*Eterne regrete.*“
19. *Traian Domșa*, controlor șef. Coroană de flori naturale : „*Eterne condoleanțe.*“
20. *Petru Enghis și fam.* Două coroane de flori artificiale.
21. *Familia Chifor*. Jerbă de flori naturale.
22. *Mal multe eleve din cl. I. a liceului „Principesa Ileana*“

Cluj, foste eleve a defunctului, Coroană de flori artificiale: „*Dormi în pace.*„

23. *Mai mulți elevi ai Liceului „Gh. Barițiu“*, foști elevi ai defunctului. Coroană de flori artificiale.

24. *Elevele liceului „Principesa Ileana“* (cl. I—VII). Coroană de flori artificiale.

Afară de aceste s'au mai depus 6—8 coroane și jerbe de flori de către elevi și părinții acestora.

*

Inmormântarea

Rămășițele directorului Eremie au fost redade pământului în ziua de 10 Martie a. c. La orele 14^{1/2} s'a săvârșit serviciul funebrel de către Dnii preoți: Dr. Vincențiu Pandrea, Bazil Moldovan, Septimiu Popa și Liciniu Lucaciu. Asistă multă lume aleasă, printre care se găsesc reprezentanții autorităților școlare și a societăților din care a făcut parte decedatul.

După terminarea serviciului funebrel dela locuință s'au rostit numai puțin de cât vre-o opt discursuri, între cari unul și din partea org. Partidului Poporului, Cluj. La urma acestora sicriul este scos din locuință în plânsetele desperate ale membrilor familiei și așezat pe carul mortuar dimpreună cu toată mulțimea aceea mare de cununi și jerbe de flori.

Se formează apoi un impunător cortegiu. În fruntea acestuia era muzica militară a Reg. No. 83 Infanterie. După muzică urmau elevii din clasa IV dela școala primară No. 5, cari petreceau la mormânt pe bunul lor diriginte și director. După elevi urmau în grup compact reprezentanții diverselor autorități și societăți, precum și prietini și cunoscuți numeroși ai defunctului.

După aceștia urma carul mortuar tras de patru cai falnici. În urma carului veniau în trăsuri și mașini membrii familiei și a rudeniilor.

Cortegiul acesta parcurge în sunetele jalnice ale muzicii militare Calea Dorobanților, Piața Cuza-Vodă, Str. Regina Maria, Piața Unirii, Str. Universității, capătul Str. Avram Iancu și de acolo intră în Cimitirul Central al orașului și urcă până în partea cea mai de sus a lui, unde era săpat mormântul.

Aci se cetesc din partea preoților rugăciunile de deslegare, după cari se mai țin trei cuvântări: a dlui Gavril Almășian, pentru Asociația învățătorilor, a dlui profesor-preot Septimiu

Popa, ca fost catihet la școala lui Eremie și în fine a dlui Emil Necrilescu, pentru foștii colegi de școală normală ai defunctului.

La sfârșitul acestor cuvântări, sicriul, cu trupul acestui vrednic și distins învățător de stat, e slobozit în mormânt, unde numai decât e acoperit de pământul aruncat cu mare zor de către cioclii...

După aceste toată lumea coboră măhnită și îngândurată, ducând fiecare în inimă icoana dragă a celui dispărut.

Binecuvântată să fie memoria lui în etern; odihnească în pace!

Marian Sasu

*

Discursurile funebrele dela locuință

Discurs panegiric rostit de dl Preot Dr. Vincențiu Pandrea

În acest aer de primăvară care duce zăpada și topește ghița, în aceasta adiere de vânt ce 'nlătură giulgiul mortuar al naturii lăsând ea locul fiorilor reci de moarte — să fie luat de vibrațiile calde ale vieții — ne-am adunat — întristați ascultători — pentru ca să ne luăm ultimul adio, să dăm ultima cinste aceluia ce pleacă dintre noi.

Și zic — pleacă — deoarece moartea lui plecare este: Emanuil Eremie n'a murit, a ajuns doar la sfârșitul călătoriei sale prin viața aceasta efemeră: *de-acum el va trăi în vecinicie.*

Pe figura lui rece și nemișcată pare că s'a eternizat — seninătatea, acea seninătate, acel calm sufletesc pe cari nici însăși paloarea morții nu le-a putut îndepărta dela el.

Acel care a fost soț credincios, tată iubitor și dascăl de model — Emanuil Eremie — directorul acestei școale, fost inspector școlar, fost reprezentantul com. școl. urbane în com. „Central“, fost vice-președintele Asociației Regionale, fost președintele societății de înmormântare a corp. did. prim. din Cluj, fost membru sup. în comisia de judecată reg. decorat cu medalia „Răsplata muncii“ cl. I; fost și actual bun creștin.

Datu-vați seama — întristați ascultători — că 'naintea fiecărui dintre titluri — am spus: fost... Fost, pentrucă toate s'au terminat și 'n vecinicie nici unul dintre ele n'are valoare, decât dacă au fost trecute prin sita credinții. Din toate câte au fost — doar unul singur a mai rămas, el este însă de-o importanță decizivă, a rămas pentru totdeauna: fost și actual bun creștin.

În necazurile vieții — și sunt multe! — ce poate face omul lipsit de credință? Foarte ușor e ispitit să-și pună revolverul la tâmplă sau frânghia 'n gât. Lângă sicriul care ascunde osemintele unuia dintre cei scumpli ființei lui — ce poate face necredinciosul? Nimic altceva decât să 'ncelesteze pumnii, să scrâșniască în dinți și apoi să se prăbușiască neputincios.

Nu-i pot fi de nici un folos nici averea, nici onoarea, nici știința. Cunoașteți poate cazul filologului din Dublin, care umblând în căutarea materialului de care avea nevoie, întâmplător a intrat în casa unei femei văduve; a găsit-o pe patul morții, iar copilul de lângă ea era mort din cauza foamei. Filologul a întrebat-o cu ce ar putea s'o ajute? Ea a răspuns: „Roagă-te pentru mine ca să nu mor în păcate.“ Savantul a îngenunchiat și a început să se roage, după câțva timp au sosit preotul și medicul. Femeia îndreptându-și privirea spre invitați, i-a mulțumit zicând: „Dumnezeu să-ți răsplătească că mare bine mi-ai făcut.“ Ceva mai târziu, în societatea unor prieteni, savantul se întreba: „Dacă nu știam să mă rog, îi ajuta ei la ceva știința mea?“ De sigur că nu. Unul dintre prieteni a intervenit spunând că unei femei simple, e lucru natural, să nu-i poată ajuta știința, dar filologul l-a întrebat: „Crezi poate că dacă muribunda aparține înaltei societăți, lucrurile s'ar fi petrecut altfel?“ Nu, fără îndoială că nu!

Necredinciosul e ca un pui lipsit de aripile ocrotitoare ale mamei, ca floarea ruptă de pe tulpină, ca fluviul ce și-a părăsit albia, ca raza de lumină despărțită de soare, ca steaua care s'a abătut din drumul său.

Pe un zid al bisericii Sfântului Pavel din Londra scrie: „Dubius vixi, incertus morios, quo eam nescio.“

Teribilă e — întristați ascultători — moartea necredinciosului! Și ori cât ar încerca cineva să-i înlăture amărăciunea chinurilor ei — tot îngrozitoare rămâne. Mirabeau, când a simțit că i se apropie sfârșitul, a dat poruncă să fie încununat cu flori și stropit cu parfumuri tari, a crezut nenorocitul că astfel va suferi mai puțin, dar s'a înșelat în mod crud: chinurile i-au fost tot așa de mari, tot așa de cumplite ca și când în jurul lui n'ar fi existat nici parfumuri și nici flori.

Mulți oameni cu autoritate mare — dar necredincioși — în clipele din urmă își ies din fire, își pierd cumpătul: Avem cazul lui Anatole France, care în ceasul morții lui, o cheamă

neconținut pe mamă-sa ca să i prelungească viața, simția o teamă nespusă în fața sfârșitului, voia un ajutor, totul însă era zadarnic.

Nu așa adormitul în Domnul, care și-a păstrat până la cea din urmă bătaie a inimei sale, și-a păstrat — zic — acea liniște, acel calm sufletesc, acea seninătate pe cari numai speranța într'un Părinte Ceresc prea bun — le poate da.

Lumina zilei a văzut-o la 16 Noemvrie 1888, în comuna Cluguzel, jud. Alba. Primele studii și le a făcut la școala primară confesională luterenă în Alud. Liceul inferior, precum și școala normală le-a făcut la Blaj — în mica Romă a Ardealului. Mai târziu, cu ocazia cursurilor deschise la Universitatea din Cluj, obține diploma de profesor pentru școlile normale.

Cariera de dascăl și-a început-o cu anul școlar 1909—1910, în fruntea comună Jara, jud. Turda, a cărei școală era amenințată cu închiderea. După o luptă stăruitoare, adormitul în Domnul, reușește în sfârșit să salveze acest focar de cultură românească.

În timpul revoluției a avut însemnatul rol de președinte al „Sfatului Național“ și comandant al „Gărzii Naționale“, în această calitate a asigurat liniștea și avutul cetățenilor din satul Jara și împrejurimile lui.

După preluarea imperiului trece la școala primară de stat ca învățător-director. Aci dezvoltă o intensă activitate culturală și națională. Superiorii i recunosc meritele, astfel că în 1920 e numit ca inv.-director la această școală (școala primară No. 5). La câțiva ani după preluarea edificiului, în care atunci se găsea școala normală de fete — la câțiva ani — zic — ajunge s'o ridice la nivelul celorlalte școli primare din centru. Pentru meritele sale a fost numit inspector școlar. Și aci ca și în toate celelalte ramuri ale activității sale, a fost un om de model.

În întreaga lui viață a fost călăuzit de credința moștenită dela părinți și desăvârșită în școlile Blajului, în toate manifestările lui atât în familie cât și în societate și școală a fost totdeauna conștiu de faptul că e creștin. Aceasta nu și a uitat-o niciodată nici în ultimul interval de timpul al vieții sale când s'a împărtășit în mai multe rânduri cu Sfintele Taine, cari i-au dat acea tărie, acea pace adâncă pe cari numai Dumnezeu le poate da. — Cu câteva zile înainte de moarte spunea unui prieten al său că simte o liniște, o mulțumire sufletească nedescrisă în urma împărtășirii cu Sfintele Taine.

În agonie să făcea lecții de matematică cu elevii-i trecuți înaintea sa în veșnicie, iar atunci când bătăile inimii lui erau numărate, stătea de vorbă cu prietenul său Bura, trecut și el mai dinainte la cele veșnice, și-și spunea: „Măi Bura, mă inviți tu la banchet, dar spune-mi aveți vin bun și muzică frumoasă?” Era să zică invitat la un banchet fără sfârșit unde se aud coruri, pe cari nici o ureche omenească nu le-a auzit încă, unde sunt frumuseți pe cari ochii de muritor nu le-a văzut și fericire pe care n-o poate descrie limbă pământească. A fost invitat la un banchet, unde înainte de-a intra credem că i se va spune:

Bine slugă bună și credincioasă peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune, într-o bucurie Domnului tău.

Amin.

*

Prinosul autorităților școlare

D. Revizor M. Sasu

Intristată Adunare! Ochii ni-se umezesc și durerea ne copleșește inima, când vedem că, rând pe rând ne părăsesc învățătorii harnici și idealști din generația de dinaintea războiului, cari prin munca lor asiduă, dar neprecupețită, au tăiat brase adânci în ogorul înțelenit al culturii noastre naționale, deschizându-ne astfel calea spre frumosul progres de astăzi.

Acei învățători, crescuți sub aripa bisericii noastre naționale apărătoare de lege și neam, cari prin viața lor curată și nepătată, prin curajul și bărbăția lor neînfrântă și prin ținuta lor totdeauna demnă de un învățător român, au influențat binefăcător asupra societății noastre românești, știind să lase, prin toate aceste vârtuți, urme neșterse în școlile și localitățile unde și-au desfășurat activitatea.

Un astfel de învățător prototip a fost și adormitul în domnul, Emanuil Eremie, care a stat neclintit în slujba acestei frumoase și înalte misiuni, timp de 22 ani încheiați.

În fața morții lui timpurie o durere grozavă ne cuprinde sufletul, pentru că vedem ce nesigură este viața de aci și cât de puțin ne putem baza pe forțele noastre fizice și naturale din lumea aceasta. Deasupra capului nostru încontinuu planează suflul rece al morții, de care nu vom putea scăpa nici unul.

Mai iute sau mai târziu, într'un fel sau altul, vom fi atinși

de acest suflu îngrozitor, care ne va smulge pentru totdeauna din mijlocul celor dragi și scumpi ai noștri, trebuind să lăsăm aci bogăție, rang, știință, frumusețe și alte lucruri pământene, la cari poate am ținut așa de mult.

Orice caz de moarte să ne fie deci un avertisment pentruca să trăim de așa ca suflul rece al morții să ne afle totdeauna pregătiți pentru drumul cel mare al vecinicii.

Pentruca să se confirme spusele unui sfânt părinte :

„Moartea numai pentru aceia este îngrozitoare, cari deodată cu viața au pierdut tot ce au avut, nu și pentru cei drepți, a căror fapte și vârtuți nu apun nici odată.” Și colegul nostru Eremie om bun și drept a fost.

Moartea lui în floarea bărbăției, pe lângă mulți alții, o deplâng îndeosebi autoritățile lui școlare, cari știu mai bine ce învățător conștient și priceput, ce educator excelent și ce director de model, au pierdut într'insul.

Avea regretatul Eremie un suflet nobil, cald și iubitor, care atrăgea mult pe micii săi elevi. La predări întrebuința un metod viu și natural, plin de vioiciune și spirit, care plăcea mult elevilor. Aceștia îi ascultau cu mare interes lecțiile și sub conducerea lui părintească și făceau progrese admirabile.

Emanuil Eremie mai punea apoi un deosebit pond pe educația elevilor săi, pe cari îi îndrepta și povățuia zilnic pe calea vârtuții, știind bine, că numai pe calea aceasta se poate întemeia solid și asigura pe deplin viitorul elevilor săi iubiți.

Ca director școlar, Emanuil Eremie, era de neîntrecut. Nici când nu voiu uita dragostea și interesul pe care le purta și arăta totdeauna și cu toate prilejurile față de școala sa dragă. Alerga în dreapta și stânga, stăruind încontinuu pe lângă cei în drept pentruca școala lui să aibă învățători harnici și buni și pentruca aceasta școală să fie totdeauna provăzută cu cele necesare.

Și era nespuse de mândru, când școala aceasta, în urma stăruințelor lui, a ajuns să fie cea mai bine întreținută și înzestrată dintre toate școlile primare de stat ale Clujului.

Directorul Emanuil Eremie a trăit cu învățătorii dela școala sa în cele mai bune și mai frumoase raporturi. Ordinile și sfaturile lui bune și înțelepte au fost totdeauna ascultate și urmate de acești învățători, cari nu vedeau într'insul un superior, ci un părinte și coleg bun al lor.

Prin calitățile aceste alese de învățător, educator și director de școală, Emanuil Eremie și-a câștigat iubirea și stima tuturor. Autoritățile lui școlare au apreciat și recompensat după putință aceste calități, încredințându-i dela început direcția acestei școli frumoase, într'un rând i-a fost conferit și postul înalt de director școlar, iar mai pe urmă i-a acordat medalia „Răsplata muncii” clasa I-a.

Acum la despărțire, în numele acestor autorități școlare, aduc memoriei lui Emanuil Eremie tributul de mulțumită și recunoștință. Atotputernicul Dzeu să-i așeze sufletul în ceata dreptilor, iar trupul lui zdrobit de cumplita boală și munca istovitoare de învățător să-l odihnească în pace până la învierea cea de apoi. Amin.

*

Cuvântarea dlui director Gheorghe Stelea

(In numele învățătorilor din Cluj)

Jalnică Adunare! Corpul did. al inv. prim. din Cluj este din nou atins de adâncă și zguduitoare durere. După pierderile din anii trecuți a mult regretaților Rev. școlari Gh. Vilt și Petru Bura și a inv.-director Ioan Iscu, toți plecați dintre noi în floarea vieții, astăzi ne vedem adunați iarăși în jurul corpului neînsuflețit al unuia dintre cei mai iubiți colegi ai noștri. Dispare dintre noi unul din cei mai harnici și destoinici învățători, ce i-a avut Clujul dela Unire încoace.

Prematura moarte răpește școlai primare din Cluj pe directorul Emanuil Eremie, având abia 43 ani.

În numele învățătorilor din Cluj și a Comitetului școlar al acestui Municipiu, cu adâncă emoțiune iașu cuvântul lângă rămășițele pământești ale acestui om. În atmosfera grea, care ne înconjoară și ne copleșește, *o viață sinceră și o muncă neîntreruptă*, închinată ambele binelui public și propășirii românești, trebuie să deștepte în noi o profundă recunoștință și admirațiune. Sufletul nostru se întristează astăzi, când stăm în jurul acestui sicriu strâmt, în care zac osemintele neînsuflețite ale unui suflet mare, om al datoriei și bun coleg. Reposatul în Domnul în toată vremea a fost călăuzit de cel mai mare entuziasm, pentru a-și îndeplini misiunea de apostol al Neamului, stăruind să ridice prestigiul școlai românești în acest centru al Ardealului. A fost

unul din cel mai luminați și activi membrii al corpului învățătoresc. Viața lui poate să slujească de model multora. Fericirea nu i-a fost în măriți trecătoare, ci în îndeplinirea cu conștientizată a datoriei. Moartea l'a lovit însă în plină activitate. Cariera de învățător și o începuse înainte de aceasta cu 22 ani în una din comunele cele mai expuse pe acele vremuri sub raport național. După împlinirea visului Neamului românesc, vine la Cluj în anul 1920, unde i-se încredințează postul de grea răspundere ca Director al școlii primare No. 5, în unul din cartierele, care avea trebuință de un muncitor agil. A condus această școală timp de 12 ani. Putem spune, că școala sa a fost de model tot timpul și sub toate raporturile.

Activitatea sa nu s'a mărginit numai la munca dintre cei patru pereți ai școlii. Ministerul Instrucțiunii, apreciindu-i munca și meritele sale, în anul 1926 îl încredințează postul de Inspector școlar, în Reg. Cluj. A fost acelaș muncitor și în această calitate. Acelaș Minister, pentru munca sa intensivă și conștientioasă, îl decorează cu cea mai înaltă distincțiune pentru un învățător : Răsplata Muncii Cl. I. Este numit apoi membru în Comisia reg. de judecată.

El a fost bine apreciat și simpatizat în sânul colegilor săi cari l'au distins cu rolul de v.-preș. al Asoc. Inv. din Ardeal. Începând cu anul 1924, este reprezentantul permanent al corpului d'ed. în comitetul școlar al Municipiului Cluj, unde vreme îndelungată a avut rolul de secretar și în care, tot timpul, a lucrat pentru promovarea învățământului primar din această localitate.

Protector al tuturor inițiativelor nobile, la stăruința sa a luat ființă în Cluj o mică Soc. de înmormântare, al cărui prim-președinte a fost.

Moartea — acest dușman neîmpăcat al dascălului român — îl scoate din mijlocul prietenilor săi dragi ; îl smulge din sânul familiei sale scumpe, față de care mai avea multe și mari îndatoriri. Destinul omenesc i-a poruncit altfel. Moartea nemiloasă i-a curmat firul vieții în plină floare a bărbăției, atunci când putea să aducă încă mari foloase școlii române. Cu dânsul se stinge o fire blândă și modestă precum și un bun coleg. Apreciat după munca tăcută, dar continuă, cu rost și înțeleaptă, a fost un adevărat învățător. Pe unde a trecut a lăsat urme neșterse. Să nu ne mirăm deci, că prestațiunile acestea multilate-

rare, pe lângă oficiul de învățător abia suportabil de greu, l'au doborât prea de timpuriu.

Astăzi, când în Cluj s'a deschis un nou mormânt pentru a închide pe vecie, dar prea de vreme, încă pe unul din colegii și colaboratorii noștri, închinăm cu adâncă recunoștință frunțile noastre în fața rămășițelor pământești ale celui ce pleacă dintre noi, cerând dela Dumnezeu, ca să-l așeze în corturile dreptilor. Sufletului său îi cerem odihnă ușoară; iar familiei sale îi trimitem condoleanțele noastre.

Du-te, neprețuit prieten, în lumea umbrelor nemuritoare, înconjurat de flori și de dragostea noastră! Aici, cât va fi un corp did. prim, numele tău va fi pomenit cu mândrie. Noi, colegii Tăi, am pierdut în tine pe colegul bun, care ne mai luat câte o sarcină de pe umăr. Despărțirea, după atâția ani de împreună lucrare, ne lasă îndurerăți și lacrimi de jale ne umplu ochii, când îți zicem ultimul *Adio!* — *Dormi în pace!*

*

Cuvântul dlui consilier Dr. Gheorghe Peptea

Jalmici Ascultători! Comitetul de pe lângă școala primară de stat No. 5, precum și părinții copiilor, pe cari i-ai îndrumat și ocrotit, prin glasul meu, își iau rămas bun dela tine, dragă prietino; iar eu rog pe bunul Dumnezeu, ca sufletul tău să li așeze între cei drepti și trupul să se odihnească în pace.

*

Vorbirea dlui învățător Gheorghe Tilinca

(În numele corpului didactic dela școala primară No. 5)

Intristată Adunare! Timp de 11 ani, între zidurile acestui local de școală, nu s'au auzit decât cântecele și risetele voloase și nu s'au văzut decât fețele îmbujorate, senine și zimbitoare ale elevilor dimpreună cu ale membrilor corpului didactic. Era firesc să fie așa. Conduși de un director priceput și înțelegător, cu o activitate recunoscută și de autoritățile școlare, încrederea, stima și iubirea între director, colegi și elevi era reciprocă; iar armonia deplină. Munca noastră grea, în aceasta atmosferă plăcută, ni se părea mai ușoară; iar rezultatul acestei munci, era apreciat de toți acela cari au avut ocaziunea de a vizita aceasta școală.

care în timp de 11 ani s'a ridicat la nivelul școalelor din centru. Meritul acestei ridicări este a decedatului ei director, Emanuil Eremie, care prin hărnicia și activitatea lui personală, prin puterea exemplului dat de el însuși, a știut să și asigure concursul benevol al colegilor, al elevilor și al părinților acestora, fără a recurge la autoritatea lui de director; iar prin rezultatul acestei activități, i-a reușit a obține aprecierea și concursul autorităților școlare. A știut deci asigura stima și încrederea tuturor acelor factori, cari puteau contribui la organizarea, dezvoltarea și ridicarea acestei școle.

Și iată! Când scopul urmărit cu atâta tenacitate a fost ajuns; când era să se bucure și el de rodul muncii depusă cu atâta abnegație, slăbit în urma sforțărilor, a greutăților și neajunsurilor întâmpinate în cursul activității sale, precum și a atmosferii din clasă; o boală grea și neiertătoare îl doboră la pat, acum 5 luni.

De atunci, în locul risetelor pline de vioiciune, între zidurile acestei școli, s'a făcut stăpână liniștea și tăcerea; iar în locul zimbetelor senine, pe fețele noastre, a început să se imprime tristețea. În inimile noastre sufeream alături de director și colegul nostru. Boala agravându-se din zi în zi, suferințele lui erau tot mai mari, tot mai grele. La acestea suferințe grele, stăpâniți de celea mai curate sentimente colegiale și umane, știind că sfârșitul boalei nu poate fi decât tragic, începeam a ne împăca cu acest sfârșit inevitabil, care va pune capăt suferințelor grele ale iubitului nostru director. Și totuși... De trei zile de când neuitatul nostru director, coleg și prieten nu mai suferă, de când în mijlocul nostru avem numai rămășițele lui pământești, inima noastră e stăpânită de aceea durere, care deschide larg nesecatele izvoare ale lacrimilor noastre, cari curg, curg din belșug și nu ne pot da mângăierea, nu ne pot alina durerea. Acestea sunt lacrimile durerii sufletești care ne stăpânește toată ființa. Sunt lacrimile de recunoștință aduse unui coleg și prieten, care ne-a condus ani-dearândul în lupta ce o dăm pentru luminarea și ridicarea Neamului nostru și care a căzut jertfă, în fața noastră, în această luptă grea. Acestea lacrimi binemeritate vor uda semințele neîncolțite până acum a acelor virtuți, pe cari le-a propovăduit Mântuitorul și pe cari neuitatul nostru director, învățător și prieten cu atâta dragoste le-a semănat în inimile noastre și a elevilor noștri: cât timp a fost între noi.

Cu inimile sdrobite de durere, dar stăpânite de aceste vârtuți, cari au dat, dau și vor da rodul lor binefăcător, vom putea continua munca întreruptă. Vom simți însă mult timp lipsa harnicului nostru director.

Lacrimile de recunoștință vărsate din belșug în fața rămășițelor pământești ale defunctului ne va încuraja în munca noastră, aducând, dacă ne va fi dat, cea mai mare jertfă, pe care a adus-o și iubitul nostru director. Astfel, odihna, pe care o doresc în numele colegilor și a elevilor dela aceasta școală, neuitatului nostru director, învățător și prieten, va fi netulburată și sufletul lui mângăiat.

Dormi în pace, jertfă a datorinței!

*

Cuvântul dlui profesor Dr. Vasile Dancu

Intristată Adunare! Azi când am venit să dăm ultima cinste a adurmitului în Domnul prietenuiui nostru Emanuul Eremia, ni se pun înaintea noastră două faze a istoriei Neamului Românesc: una cea dinaintea de 1918 și a doua cea care a urmat de atunci până azi. Amintesc cu laudă timpul înainte de 1918 a Românilor din Ardealul subjugat căci a fost timp de muncă și trudă, a fost timp de mucenicie pentru toți aceia cari au muncit cu cinste pentru un ideal. A fost mucenic țăranul nostru, care a muncit pe lângă puținul său ogor și pe a latifundiarilor străini; însă tot așa de mucenici dacă nu mai mari au fost și cărturarii noștri cu deosebire preoții și învățătorii, adăugând la aceștia și mille de elevi cari frecau băncile școalelor. Da, căci acestea erau oarecum puntea de trecere și de legătură între țărani și cărturari.

Drumurile cari conduc și azi spre Blaj ne'ar putea povesti despre multele căruțe și cai purtători ai desajilor mari cu pâine și altfel de merinde, câștigată cu sudoarea de țăran, de preoți și învățătorii noștri și trimise fiilor lor, cari astfel hrăniți trupește să poată înalța în știință pentru binele lor și a neamului din cari făceau parte. Un astfel de mucenic a fost și adurmitul în Domnul. Așa a crescut și dânsul, ba încă și mai greu, căci pe lângă ce-i venea de acasă mai avea lipsă, și de mila câte unui profesor binefăcător. Precum aurul se alege în foc, așa și caracterul dânsului în năcazuri și greutăți s'a întărit și format.

În același timp urmam cursul inferior al liceului din Blaj.

Era modest la îmbrăcăminte și mai modest la purtare, însă purtarea de o vioiciune caracteristică lui. Această vioiciune și-a păstrat-o și după ce a trecut la școala normală, ba chiar și mai târziu. Fiind elev al școlii normale glumind ne punea înaintea noastră chipul adevăratului învățător, român, chipul istoricului învățător confesional, tocmai așa cum a fost cinstit, umil dar conștiu de chemarea frumoasă și ideală, muncitor fără a aștepta vre-o decorație, respective recunoștință decât liniștea conștiinței sale. Aceste vorbe glumețe mai târziu s'au făcut fapte căci într'adevăr frica de Dumnezeu, munca și cinstea atâtor ucenici ai neamului i-au fost și dânsului călăuza nu numai ca învățător confesional ci și ca învățător a Statului Român. Da, prin faptele sale a ajuns să fie pildă colegilor și urmașilor săi.

Dragă prietene, nu am cuvinte să spun aici lângă sicriul tău tot ceace ar trebui și așa fi dator a spune. Faptele grăesc mai mult decât cuvintele mele: doi elevi de ai tăi s'au întâlnit pe stradă. Unul spune celuilalt că tu i-ai părăsit. Drept răspuns au fost două lacrimi și apoi un plâns dureros din partea amândurora. Unde-ți trebuie o decorație mai onorabilă, unde o recunoștință mai dreaptă, unde o dragoste mai sinceră? Permite-ne și nouă prietinelor tăi de idei, să ne asociem acestor elevi ai tăi, acestor copilași nevinovați cu durerea în suflet să cerem dela bunul Dumnezeu să trimită mângâiere soției tale iubite, copiștelor tale scumpe, iar ție iertare de păcate, țărână ușoară și memorie binecuvântată.

*

Vorbirea dlui student Ion V. Mesaroș

(In numele foștilor elevi)

Intristată Adunare! Un dușman neînfrânt i-a sugrumat viața, celui, care a fost bunul Emanuil Eremie. I-a sugrumat viața aceluia, care era cel mai iubit dascăl al nostru. Nimeni nu știa ca el, sa ne cucerească sufletele, graiul său blând și plin de farmec ne pătrundea, ne făcea să-l iubim.

Vocea lui era caldă, ca și sufletul său.

Lecțiile lui erau adevărate perle. Nu lucra numai din datorie. Pentru el slujba de dascăl era o chemare, o vocație. El servea școlii asemeni preotului superior, conștiincios — în altarul Dumnezeesc.

O notă distinctivă era bunătatea: Emanuil Eremie era bun.

De câte ori nu aduna copii săraci, mai ales pe orfanii de război, în grădina lui, lucrată cu atâta meșteșug de el în orele libere, le cumpăra mâncare și îi învăța cum să se poarte.

Era părintele și dascălul ideal, părintele nostru, a acelor, cari n'aveau pe nimeni și dascălul tuturor.

Din sufletul său larg, marinimos, se desprindeau două învățături: iubirea de neam și lege.

— Iubiți-vă neamul și legea creștină, zicea el.

Căci el și-a iubit neamul, și-a iubit legea și le-a servit deplin și absolut desinteresat.

Așa era sufletul lui.

Dar moartea a vrut să ni-l răpească. În neputința ei a dus lutul, dar sufletul lui nu l-a putut duce. El a rămas între noi, căci e al nostru.

Iubite învățător, prin glasul meu ți-se adresează toți aceia cărora le-ai dat cartea în mână și le-ai deschis drumul vieții. Ei îți sunt recunoscători și drept răsplată pentru binele ce le-ai făcut îți păstrează neuitată amintirea.

Chipul tău îl așezăm, ca pe o icoană de preț, în sufletele noastre, de unde nu va dispărea niciodată.

Prin glasul meu elevii tăi îți spun: Să ți fie țărâna ușoară și amintirea binecuvântată.

*

Cuvântările dela mormânt

Prinosul Asociației învățătorilor din Ardeal, Crișana și Maramureș

D. Gavriil Almășlanu

Jalnici Ascultători: Cu sufletele cernite de durere, cu inimile sfâșiate de doliu am venit, noi, prietini, colegi, camarazi și cunoscuți ca să petrecem pe ultima cale pe cel care ne-a îmbrățoșat cândva cu toată dragostea și căldura colegială, pe cel care a trăit în mijlocul nostru și cu noi și care a fost cândva Emanuil Eremie.

În numele Asociației învățătorilor din Ardeal, Crișana și Maramureș, al cărei vice-președinte era defunctul și în numele Societății filantropice „Fondul Gh. Lazăr”, al cărei membru și

slugitor cu credință a fost, adresez ultimul cuvânt de adio în fața memoriei și rămășițelor sale pământești.

O boală crudă, îndelungată și necruțătoare l-a smuls din sânul nostru. Suferința și-a purtat-o cu resemnarea martirilor și nădejdea, sfânta nădejde în întremare, până și a dat ultima suflare, l-a întărit în credință, că așa de curând e imposibil să ne părăsească pentru vecinicie. Aceasta credință o nutream și noi cu toții, căci Emanuil Eremie ajunsese doar numai la miezul vieții sale, după cum suntem obicinuiți a socoti durata vieții omenești pe acest pământ.

Dar cine poate înțelege taina aceasta? În fața ei rămânem uluiți și graul ne este neputincios de a exprima durerea și nedumerirea de care este cuprinsă întreaga noastră ființă.

Unde îmi aduc aminte că într'un trecut prea apropiat Emanuil Eremie mai era încă cu noi, în adunările noastre, în constăturile și sfaturile noastre, unde ne înțelegeam asupra promovării rosturilor școalei și celor iuvătătoarești, iar când astăzi nu mai este, emoția ce ne stăpânește, e sinonimă cu sentimentul desiluziei și conștiința nimicniciei noastre pe acest tărâm.

Și de data aceasta, ca ori de câte ori cu asemenea indoliabile prilejuri, trebuie să constatăm că soarta noastră este crudă și aceaș pentru toți.

Aceasta crudă soartă, cu fiecare clipă ce se scurge, și după fiecare cuvânt ce-l rostim, ne șoptește mereu, că pământul nu uită să ne recheme spre el, strigându-ne cu strigătul înfiorător: „Omule, pământ ești și în pământ te vei întoarce, căci așa stă scris cu grave litere în cartea vremurilor.“

Guri negre și adânci se cascadează în fiecare zi și rând pe rând, azi unul, mâine altul, mergem spre acelaș loc cu toții.

Groapa, care ca o hrăpăreață gură stă acum deschisă în fața noastră, peste câteva clipe va închide sub lutul ei greu și rece pe prietenul nostru scump și pe neuitatul coleg, cândva Emanuil Eremie.

În aceste momente, care apasă cu greutatea plumbului asupra sufletelor noastre, ale acelora, cărora Emanuil Eremie ne-a fost prieten, cunoscut și tovarăș de muncă, îmi revin în minte atâtea amintiri din timpul, când muncind împreună, ne străduiam spre acelaș țel.

Învățător fruntaș, Emanuil Eremie, încă de timpurlu prin munca și pricepera sa, a știut să se impună și să câștige dra-

gostea și să se bucure de respectul colegilor săi. Încă de timpuriu a dat dovada că este menit să fie purtătorul de căvânt, apărătorul și susținătorul intereselor tagmei sale. Calitățile dascălești, atitudinea comaradărească, naturelul său atrăgător și felul cu care știa să susțină și lupte pentru interesele și doleanțele juste ale învățătorimei, au făcut să i se încredințeze postul de onoare, ales fiind în fruntea Asociației învățătorilor din Ardeal, Crișana și Maramureș, în calitate de vice-președinte. În această situație a știut să vegheze de aproape și să muncească cu stăruință întru realizarea și la soluționarea atâtor probleme, ce interesseau de aproape școala și pe învățători. În special a făcut prețioase servicii Asoc. și prin aceasta învățătorilor în timpul când a îndeplinit funcția de inspector școlar. Aceeaș abnegațiune și muncă în serviciul binelui obștească a depus-o și ca membru în comitetul central al Soc. F. Gh. Lazăr. Astăzi aceste două societăți învățătoarești au pierdut o forță, învățătorimea un fruntaș și un conducător. Prietenii și colegii un tovarăș vrednic. Din șirul nostru e desfăcută o zală și tristețea ne cuprinde când vedem rândurile rărindu-ni-se prin pierderi atât de timpurii și de neașteptate.

Dragă prietene Emanuil! Acum, când sufletul tău se plimbă prin lumea, unde nu este durere, nici întristare și nici suspin, societățile învățătorilor, pe care le-ai servit cu credință, își pleacă steagul lor ca un ultim omagiu în fața proaspătului tău mormânt.

Noi, cei rămași, cu cari ai muncit împreună, sub emoția sentimentelor de durere, stropim cu lacrimi sicriul în care-ți sunt cuprinse rămășițele pământești.

Ultimul legământ, ce ne mai rămâne, e să-ți păstrăm vie memoria.

Fie-ți țărina ușoară și odihna cu dreptii!

*

Cuvântul dlui profesor Ștefăniu Popa

Intristată Adunare! Înainte de-a așeza în recele mormânt sicriul ce ascunde osămintele acestui vrednic dascăl român, Vă rog, dați-mi și mie voie să i spun un ultim cuvânt de rămas bun. Am avut doar și eu fericirea vreme de un an să fiu dascăl la școala lui, predând copilașilor religia, mă pot lăuda și eu, că

mi-a fost director și Vă asigur, că am și eu destule motive să vărs câteva lacrimi de sinceră durere în clipele, când el părăsește a plângerilor vale.

La fel cu ceilalți dascăli, nu pot uita nici odată dragostea cu care el știa să întîmpine pe colegii săi, străduințele, ce le depunea, ca să arate, că el nu se consideră drept un director aspru al celor împreună cu el luptători în ogorul culturii naționale, ci drept un tovarăș bun, blând și iubitor, drept un frate mai mare în adevăratul înțeles al cuvântului.

Eu adeseori îmi adresam întrebarea : nu cumva el, cu toate că n'a primit darul preoției, e totuși mai preot decât mine ? Da, întristată adunare, acest om a imitat în activitatea sa pe marile dascăl, care acum notăsprezece secole a venit în lume, ca să arunce sămânța iubirii. De aceea l-am iubit noi, dascălii, l-au iubit elevii lui, l-au iubit toți aceia, cari l-au cunoscut, iar de ei ne despărțim cu inimile într'adevăr îndurerate.

Iubit dascăl al neamului, du-te la Dascălul cel mare, că să primești dreapta răsplată a ostenelelor tale ! Nu știu, în ce măsură ai fost răsplătit pe pământ, nu știu, în ce măsură superiorii tăi pământești au recunoscut aderărata valoare ce o reprezintă, știu însă, că dreptul judecător va aprecia după cuviință munca ta, opera ce ai săvârșit-o, opera, cu care ți-ai înscris numele în istoria culturii naționale — a neamului nostru și în special a Capitalei Ardealului.

Iubitul meu director Emanuil Eremle, iubit coleg, iubit și adevărat frate, dormi în pace !

*

Cuvântarea dlui învățător Emil Necrilescu

Intristată Adunare ! Defunctul a bine meritat dela Patrie, deoarece cu trompete l'am condus până la pragul mormântului.

Deși moartea nu l-a venit neașteptat totuși înfrigați înconjurăm acest mormânt și plin de cutremur întrebăm : Doamne care e păcatul nostru de ne cercetezi atât de des au doară noi învățătorii suntem atât de buni — de ne chemi la tine.

Ce știm noi pentru ce-i viața și pentru ce se termină ; pentru ce luminează soarele pe cel bun și pe cel răi ? Ce cunoaștem din tainele tale Doamne ?

Dar cunoaștem și știm că acest mutat dela noi și-a împlinit misiunea cu sfințenie.

Tu n'ai fost un stejar viguros, dar ai fost un grădinar duios. Pământul țării tale l-ai udat și făcut fructifer. Ai muncit fără preget și munca ta n'a fost zadarnică, căci tinerele vlăstare au răsărit, ele și-au făcut coroana și încep a înflori.

Tu dormi liniștit că ți-ai împlinit datoria. Cu arma în mână ai căzut pe câmpul luptei culturale.

În numele colegilor tăi de școală normală, viu și eu a-mi lua adio dela tine.

Imprejurări maștere au făcut a nu-ți putea arăta dragostea cu ceva material, dar fii asigurat că memoria ta va trăi până când vom fi noi, cei cari te-am cunoscut și te-am văzut lucrând. Mergi, te-așteaptă Bura, căruia atât l-ai sămănat. A ta este odihna, a noastră lupta și durerea, Cine știe până când ?

Dumnezeu cu tine, fie-ți memoria binecuvântată !

BCU Cluj Semănați mereu...

„Semănați mereu, semănați și pe piatră; din sămânța moartă, putrezită, din gunoiul paserilor, ce vor veni să prade, se va face hrană pentru sămânța viitorului, care sigur va crește.“ (N. Iorga).

Semănați încontinuu chiar și când sămânța voastră va pica pe piatră sau în spini, pentru că măcar o părticică tot va cădea pe loc bun și rodul acesteia va fi însuțit.

Voi trebuie să fiți ca soarele, care luminează îndepărtând și împrăștiind întunericul, ca ploaia binefăcătoare ce pică în faptul serii răcorind firea și ajutând procesul asimilării tuturor frumuseșilor vegetative ale naturii.

Voi sunteți ca ghiocelul de primăvară, ce redeșteptat de nemărginirea firei, dă 'nlături frunzele uscate amestecate cu zăpada rece a nesfârșitei ierni, pentru-ca după-ce îmbălsămează atmosfera în șoapte de vânt și îmbată ochiul călătorului, să se reîntoarcă de unde a plecat, la nimicnicia dela început. Acesta este rostul fiecărei ființe dealtfel indiferent de durată lungă sau viață efemeră.

Sunt fluturi în fel de fel de culori, cari nu trăiesc decât

o zi, însă prin aceasta îndeplinesc legile atotputerniciei divine și deși par'că n'ar avea o prea mare însemnătate, îmbătându-ne ochiul o clipă măcar sau fecundând o floare și-au îndeplinit un rost precis.

Rostul nostru este mult mai mare, mult mai nobil, poate cel mai mare, cel mai nobil și deaceia, ca tot ceiace este mare cere jertfe.

„Jertfa zilei de astăzi nu mai sunt viței grași arși pe altare, — spune un cugetător — ci suflete cari se consumă pe altarul credințelor luminând pe alții.“

Școala satului este așa cum sunt învățătorii ei, iar satul este așa cum este școala lui.

„Soldat e oricine 'și face datoria, erou oricine și-o întrece și oricine și o părăsește este un dezertor.“ (N. Iorga).

Cine nu-și dă întreg tributul pentru luminarea micuților drăgălași ce reprezintă viitorul, ci nu caută să împrumute flacăra din micul său opaț și vecinului, nu e nici creștin, nici om de azi. Doar lumina din lumină să aprinde și entuziasmul din entuziasm se naște și după cum e păcat să lași să moară de foame săracul dealături, când tu ești cu hambarul plin, tot așa de păcat e, dacă nu mai păcat să lași pe aproapele în întunericul ce ascunde de atâtea ori, atâtea inimi și suflete mari.

E situația grea? Ah! Situația aceasta grea și perfidă trebuie înlăturată. Și aceasta depinde în cea mai mare măsură tot de noi.

Salzman zicea: „Caută întotdeauna greșelile în tine însuși educătorule“, iar un alt pedagog zicea: „Deprinde-ți pe copil să vadă că orice nereușire este din cauza lor.“ (Epictet.)

Pentru aceasta ne trebuie însă unitate de conștiință, unitate de acțiune și voință.

Secretul strategic a lui Napoleon, pentru care a învins, a fost — se spune; — că întotdeauna a arătat mai multă putere de acțiune în punctul său de vedere, decât dușmanii, cari erau de o sută de ori mai mulți. Neînțelegerea, ura, cearta au ruinat țări, deci când ne gândim la foloasele muncii armonice, bunele înțelegeri și asociației.

Ne iubim țara și neamul întocmai ca și strămoșii și deaceia semănăm mereu cultură și patriotism.

Va veni o zi — și va veni cu siguranță — când vocea noastră a celor patruzeci de mii va fi ascultată și respectată.

Până atunci semănați mereu, căci tot celce samână culege, semănați și pe piatră, semănați conștiință și patriotism, pentru ca să putem zice și noi ca fericitul Bălcescu: „cel din urmă al meu cuvânt, va fi încă un cântec de mărire, ridicat ție, o țara mea mult dragă.“

Graiul timpului cere imperios acest lucru.

I. Raica, învățător.

Experiență și rutină

În rândurile învățătorimii sunt două tabere. Să nu se creadă, că aceste două grupări adverse se împart după vârstă, adică: bătrâni de o parte, tineri de alta. Nu. Sunt dascăli bătrâni ca vârstă, dar foarte vioi și 'n spiritul vremii ce privește învățământul. Și invers. Se găsesc învățători tineri ca înfățișare și ca vigoare fizică dar foarte învechiți, raportând activitatea lor la noua înfățișare a tărâmului pedagogic.

Nu de mult am avut norocul să ascult o conferință a unui învățător înaintat în vârstă. Am admirat felul de expunere clar și documentat al conferențiarului. El se ocupa, în cadrele conferinței, de problema de actualitate: „Orientarea profesională.“ Între părul albit de ani și tinerescul entuziasm cu care împărtășia ascultătorilor rezultatele experiențelor făcute de el în școală, era un contrast plăcut.

Dar îmi aduc aminte că fiind încă normalistă, o fetiță foarte agreată pentru temperamentul ei, nu citia nici o carte, dar absolut nici una — în afară de manualele pe care, de frica notelor, le consulta. Când le vedea pe celelalte fete cum sorbiau cu aviditate tinereții operele literale și pedagogice, făcea întotdeauna, pe ton hazliu, observația: — Nu vă 'nțeleg fetelor. Vă umpleți capul cu minciuni scrise. Și încă mai și admirați talentul cu care sunt ticluite fleacurile acelea.

— Bine dragă — ziceau celelalte — dar tu nu simți nici odată nevoia de-a citi?

— Mă ferească Dzeu să sufer v'odată de așa boală!

Să revin la ideea inițială. Cele două tabere, în vădit antagonism, sunt: una a celor cari urmăresc pas cu pas pe talenții îndrumători, lărgindu-și orizontul sufletesc cu noi cunoștințe.

Ei pleacă urechea la sugestiile pedagogice cari sunt în neîncetat progres, iar în clasa lor pun în aplicare cunoștințele proaspăt dobândite.

A doua categorie este a acelorora, cari odată ieșiți din școala unde au învățat, devin refractari oricăror inovații pedagogice. Drumul pe care își încep dascălia e fără urcuș și coborîș. E aceeaș cale pe care s'au pomenit mergând, dela ivirea lor pe arena școlii primare.

Cel dintâi merg pe calea experienței. Munca lor controlată și în acord cu cerințele noi ale educației se numește experiență.

Ultimii, străbătând un drum uniform, îndeplinesc ceea ce se cheamă rutină.

Cel dintâi sunt cercetători neobosiți, activi, adaptabili curentelor cu teme pedagogice.

Ultimii mai înclină spre odihnă, mai mulțumiți de ei înșiși.

Om cu experiență în ale învățământului poate fi numai cel din categoria dintâi, care paralel cu anii înaintează și sufletește.

În schimb, poate să numere 20—30 sau mai mulți ani de funcțiune, cel din a doua categorie, el nu are, propriu zis, experiență, el n'a câștigat prin anii în care a stat în clasă doar ușurința de-a merge cu ochii închiși printre șabloanele pe care le-a îndrăgit până la nedespărțire.

Am numit mai la începutul acestor rânduri tabere cele două categorii de învățători. Le-am zis așa fiindcă există oarecum un război între ele. Cei mai neînduplecați, cei mai ferveți apărători ai „metodei“ lor sunt rutinarii. Pentru ei nu există argumente, principii sau alte „flecure“ asemănătoare. Ți-o tale scurt și categoric. Și acum îl văd par' că pe cel dintâi coleg, un moșneag, simpatic altfel, cu care am stat de vorbă, când aveam și eu o „vechime“ de vre-o săptămână în învățământ. Susțineam cu căldură (căldură împrumutată dela neuitata-mi profesoară de pedagogie) susțineam, zic, pe discipolii Marelui Învățător.

„Ce spui fetițe? Mă opri bătrânelul cu zâmbet îngăduitor.“
Comeniu, Rousseau, Pestalozzi și... mai știu eu ce spui. Operile lor sunt bune pentru decor pe rafturi. Metoda mea, aia e a mea și gata! Am ici toată știința dascălească! zise el întinzând spre mine degetul cel mic al mânei drepte. El a avut delicatetea sufletească de-a mă lăsa să lucrez, în largul meu, la clasa ce conduceam.

Sunt însă alții cari nu numai că apără meteahna rutinară, pentru ei, dar caută să impuie și altora vederile lor. O colegă îmi împărtășia odată o întâmplare. Colega despre care e vorba era o învățătoare căreia îi plăcea să facă, vorba dlui coleg N. D. Marin, „învățământul nu numai intuitiv și activ ci... și plăcut“. Având sub conducerea sa cl. II făcea adeseori plimbări pe ulițele sătucului, pe șosea, cu copiii. Ba odată, având de predat kg ul, a mars cu ei (după ce se învoiese, în prealabil, cu comerçantul respectiv) chiar într'o prăvălie. Întâmplarea ce-o mahnise era aceasta: Mergând într'una din zile spre casă — în-cepu ea — m'am întâlnit cu unul din părinții elevilor mei.

— Domnișoară — îmi zicea omul cam jenat — aș vrea să vă spun ceva.

— Spune bade! Il încurajai eu.

— Păi ia, cu preumblările pe care le faci dta cu copiii. Zice dl învățător, că nu-i înveți nimic pe copii, numa umbli de color, color. Că doară cartea se 'nvață acolo'n școală.

Nu știu ce culori se'ngănară pe fața mea. Știu numai că am simțit valuri de căldură și răceală imbulzindu-se în obraji. Deabea stăpânindu-mi tremurul în glas i-am zis:

— Bade ce zici dta, Vasilică al dtale știe citi ori nu?

— Apoi să trăești dșoară, știe tare mândru să cetească și să scrie!

— Atunci celelalte să le lăsăm, în plata Dlui, bade!

„Atât mai putui să zic. M'am despărțit în grabă. Omul acela nu trebuia să vadă torentul de lacrimi ce s'a deslănțuit, spre ușurarea mea“, încheia prietena mea.

Iată lupta și încă o luptă deschisă nealeal. Căci adversarii chiar așa înverșunați, știu să fie și leali.

Dar când zisei, că rutinarii nu încearcă argumentare greșit totuși. Una din aceste argumentări este: „Nu consult nici un tratat de pedagogie, nici metodică, în fine nimic deoarece nici cei cari scriu nu fac așa cum e scris în cărțile lor.“ — Undeva în paginile lui Emile, Rousseau răspunde însă: Nu pentru că se poate aplica în totul, dau un tratat de educație ideal, ci întrucât cunoscându-l să-ți dai silința tu educator, să ajungi cât mai aproape de acest ideal.

Un alt argument: „In definitiv, nu se plătește să-ți scurtez viața citind și muncind prea mult“. Și tot Rousseau răspunde

admirabil: Prefer să mor de tânăr, dar după o viață bogată în experiență și realizări frumoase, decât să-mi închei un lung șir de ani dintr'o viață unilaterală, întunecoasă și deșartă.

Ciucea, 11 Martie 1932.

Florica Bențea.

Aritmetică iredentistă

Un ziar bucureștean ne arată cum sunt puse în serviciul iredentismului diferitele obiecte de învățământ în școala vecinilor de pe Pustă. Iată de pildă *aritmetica*, acest arid obiect, — ca să nu mai vorbim de istorie sau geografie, cari — falsificate — pot oferi maxime posibilități de iredentism sau de excrocherie internațională.

„În Ungaria mare s'au ocupat cu agricultura 13,465.653 locuitori, pe când în Ungaria ciuntită numai 4,449.105. Cu cât a scăzut numărul agricultorilor?“ (Problemă dintr'un manual școlar).

N'a găsit oare Ministerul Instr. ungar, ce a aprobat manualul în chestiune, că această problemă suna mai bine astfel: Din cei 13 și jum. mil. plugari din fosta Ungaria, 8 mil. nefiind unguri au trecut la țara lor, cu pământ cu tot. (Culus fundus, eius regius). Deci, *câți plugari curat unguri erau în fosta Ungarie?*

De prisos să mai citez asemenea șocoteli ingenioase, menite a forma educația matematică a viitoarelor generații maghiare, ce se deșteaptă. Amintim doar că problemele din manualele școlare (aprobate de minister) sunt grupate în categorii ca acestea: „Pierderile noastre“ (suferite prin „*ocupația*“ română, cehă, austriacă, sârbă, italiană) sau „Intinderea și populația Ungariei mari și a Ungariei ciuntite.“

Nu din ură sau din șovinism facem aci aceste încreștări, ci din elementara datorie ce o avem față de națiunea noastră, din instinct pacifică. Nouă, cari suntem straja neadormită a conștiinței naționale ne revine datoria de a nu scăpa un singur prilej spre a scoate strigătul de alarmă, asupra intențiilor răzbunătoare ale vecinilor noștri.

Iar pentru susținerea sfintei noastre cauze naționale, noi vom scoate contribuțiuni, nu din aritmetică sau din istoria natu-

rală, ci din vitalitatea și virilitatea acestui neam al nostru pe plaiurile Daciei Traiane, în negura celor 18 secoli de barbăre împilări.

Astăzi, când se vorbește mult de-o pretinsă apropiere româno-maghiară, când la Geneva se discută dezarmarea materială, să nu uităm că asemenea utopii sunt sistematic exploatare pentru totala noastră dezarmare, atunci când va suna ceasul răfueii.

Dar nu trebuie mai ales să uităm aceste istorice cuvinte ale unui mare om de stat al nostru :

„Poporul acesta cuceritor și trufaș nu o să se poată niciodată resemna să trăiască prin sine însuși, ca stat național, ca Anglia, Franța, Spania ori Italia.

El înțelege să stăpânească pe celelalte naționalități, ori să moară. Orice altă deslegare e cu neputință pentru dânsul.“
(Take Ionescu.)

Saint Jérôme.

PARTEA OFICIALĂ

Toate ordinele și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientios de către cei vizați.

SUBREVIZORATUL ȘCOLAR AL JUDEȚULUI CLUJ

No, 954—1932

OBIECT: *Înaintarea învățătorilor.*

On. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No, 34637—1932 ne face cunoscut că prin modificările aduse legii învățământului primar, se desființează examenele de definitivat, de înaintare gr. II și gr. I, înlocuindu-se prin gradații de merit cultural. În urma acestora Ministerul Instrucțiunii cere tuturor învățătorilor să trimită direct la Serviciul Statelor Personale ale Ministerului publicațiile ce le au (cărți felurite, articole de reviste și gazete, etc.) împreună cu memoriul de realizările săvârșite în școală și în afară de școală (de ordin pedagogic, cultural, social și economic).

Acest material documentar, împreună cu notările dela inspecții și cele din statele personale, va servi comisiunii alcătuită adhoc, să facă recomandările pentru gradații de merit cultural.

Invităm deci pe învățătorii noștri ca să se conformeze pe viitor întru toate acestui ordin.

No. 955—1932

OBIECT: *Date privitoare la cooperativele școlare.*

Pentru a putea satisface ordinului No. 28844—1932 al On. Minister, cerem să ni se trimită imediat următoarele date asupra cooperativelor și băncilor de pe lângă școalele noastre, și anume:

1. Numele comunei unde se află școala;
2. Data înființării susamintitelor instituțiuni;
3. Numărul membrilor la înființare și cel de azi;
4. Capitalul social la înființare și cel de azi;
5. Dacă au statute tip din ale Oficiului Cooperăției sau nu;
6. Care este cifra afacerilor pe anul în curs.

No. 1024—1932

OBIECT: *Amânarea conferințelor generale.*

Se aduce la cunoștință tuturor că, Ministerul având în vedere situația precară în care se găsește învățătoria și lipsa mijloacelor de deplasare, a hotărât prin Decizia No. 40986 din 18 Martie, amânarea conferințelor generale prevăzute în Lege și Regulamentul învățământului primar, ce urmau a se ține în vacanța Paștelor, se vor amâna la o dată ce se va fixa ulterior.

No. 670—1932

OBIECT: *Cursuri practice de pomicultură.*

Cultura pomilor roditori pe lângă gospodăriile țărănești, are nu numai o însemnătate în economia noastră națională, dar contribuie foarte mult la buna stare a sănătății populației rurale, fiind totodată și un mijloc de înfrumusețarea peisajului satelor.

Pentru realizarea acestui scop, Ministerul de Agricultură și Domenii a dat ordin școalelor de horticultură, agricultură și viti-

cultură de toare gradele, să organizeze cursuri practice de pomicultură și în primul rând de altoirea pomilor.

În urma acestora Ministerul Instrucțiunii ne a invitat să facem cunoscut învățătorilor, cari doresc să și sporească cunoștințele tehnice pe lângă aceste școli practice ale Ministerului de Agricultură, în epocile de lucru, că pot obține scurte concedii. Și totodată cursurile complementare învecinate, să lucreze acolo la date ce se pot fixa prin înțelegerea directorilor școlilor.

No. 669—1932

OBIECT : *Stârpirea omizilor.*

În conformitate cu ordinul Ministerului Instrucțiunii No. 22401—1932 dispunem ca școlilor primare din județ, să lucreze cu serviciile agricole județene la stârpirea omizilor. Cu deosebire cl. IV primară și cursul complementar, vor fi obligate la aceste lucrări. Iar învățătorii, cari vor lua asemenea inițiative, vor fi notați în statul personal și li se vor aduce mulțumiri pe cale publică.

No. 850—1932.

OBIECT : *Asociațiile agricole.*

Punem în vedere dlor președinți ai cercurilor culturale dela sate, ca în ședințele publice să se țină conferințe poporului și despre așa zisele „asociații agricole“, cari sunt chemate să promoveze cultura și valorizarea produselor agriculturilor noastre, mai ales în aceste timpuri, când aceste produse se plătesc atât de rău, tocmai din cauză, că ele sunt inferioare produselor streine. Asociațiile aceste se bucură de mari avantagii : credit ieftin pe termen lung, reduceri pe C, F. R. pentru transportul produselor lor, distribuiri de semințe selecționate, înlesnirea procurării reproductoarelor de rasă, ușurări la procurarea de mașini agricole, personal tehnic de îndrumare etc.

Pentru a se putea obține aceste avantagii, sătenii trebuie să se înscrie în asociație pe sate sau comune, cu obligația ca proprietățile să fie învecinate mai multe la un loc, pentru a forma unul sau mai multe trupuri de cel puțin 25 jughere catastrale.

Amănunte pot să dea mai bine agronomii, camera de agricultură și serviciul agricol județean, către cari să se adreseze învățătorii noștri dacă nevoia va cere.

No. 1341—1932.

OBIECT: *Mutarea biroului revizoratului și a comitetului școlar județean în Palatul Prefecturii județului.*

Aducem la cunoștința tuturor, că începând cu 15 Martie a. c. biroul nostru și a comitetului școlar județean iarăși s'a mutat în Palatul Prefecturii județului, și anume:

Biroul revizoratului se află în camerele 41 și 42 din etajul I, iar biroul comitetului școlar județean se găsește în camera 58 din etajul II.

In legătură cu aceste mai comunicăm, că intrarea la aceste birouri se poate face în fiecare zi, dar numai între orele 11—13, conform ordinului de casă al Prefecturii. Învățătorii noștri să observe strict aceste dispozițiuni, pentruca să nu se expună la neplăceri.

Repetăm și cu acest prilej ca să nu se vină la biroul nostru cu tot felul de chestiuni, cari s'ar putea rezolva și pe calea corespondenței. Avem personal extrem de redus și nu putem să ne pierdem timpul cel scump cu chestiuni bagatele.

Revizor, M. Sasu

Ș T I R I

* *Revista apare în număr dublu, închinat memoriei regretatului nostru coleg Emanuil Eremie, fostul director al școalei primare de stat No. 5 din municipiul Cluj.*

* **Mandatele salarelor de pe Noemvrie și Decemvrie 1931 au fost preschimbate în recipise, cari urmează a fi achitate pe baza de acreditive. Aceste salare deci n'au trecut la „Casa de amortizare“ dupăcum se svonia mai înainte.**

* **Salarele de pe Februarie și Martie a. c. n'au putut fi ridicate până acuma. Așteptăm acum de multă vreme, ca să sosească acreditiv cel puțin pentru aceste salare, fiindcă situația noastră a tuturor este extrem de gravă.**

* Toma Roșu, fost revizor școlar, e numit de Minister ca membru de onoare al învățământului primar, după o activitate rodnică și devotată de 35 ani.

* D. Dobârta Panfil, inv. Zoreni, s'a logodit cu dșoara Marică Susana. Felicitările noastre.

* *Toți domnii învățători și învățătoare, cari s'au înscris la „Corul învățătorilor“, sunt rugați a se prezenta la prima repetiție, care se va ține aci la Cluj, școala primară de stat No. 7, str. N. Iorga, în ziua de 16 l. c. orele 2 d. a.*

* Tablourile transferărilor trebuiesc să fie deplin încheiate pe ziua de 18 l. c.

* Adunarea generală a Comitetului școlar județean din 20 Martie a. c. în lipsa de delegați suficienți, nu s'a putut ține; ea s'a amânat pe o dată mai potrivită, care se va comunica ulterior.

POȘTA REDACȚIEI

I. D. în M. — Articolul trimis, în felul cum e redactat, nu se poate publica. — *V. P. în S. —* Probabil se va publica. — *Idem, C. N. în F. — N. D. M. în B. —* „Dialogul“ se va publica când vom avea timp. Asemenea și cu celelalte articole. — *V. Z. în A. I. —* Am primit cu mulțumită articolele și le vom publica pe rând. Multe salutări. — *I. B. în S. F. —* Cele trimise sunt nepublicabile. — *C. L. în C. R. —* Procabil se va publica în munerile viitoare. — *Gh. R. în F. —* Se va publica.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Comitetele școlare sunt stăruitor rugate ca să ne achite abonamentele restante. — *I. G. în P. —* Comitetul școalei DVoastre știe să reclameze numerile neprimite, dar n'a știut să ne trimită în curs de doi ani nici o para chioară pentru revistă. Binevoii a stării să ni-se trimită cel puțin abon. de pe anul trecut.

A apărut fascicola I din vasta și interesanta
lucrare a dlui Revizor M. SASU:

Învățământul Primar din jud. Alba
1919—1930

Prețul 25 Lei.